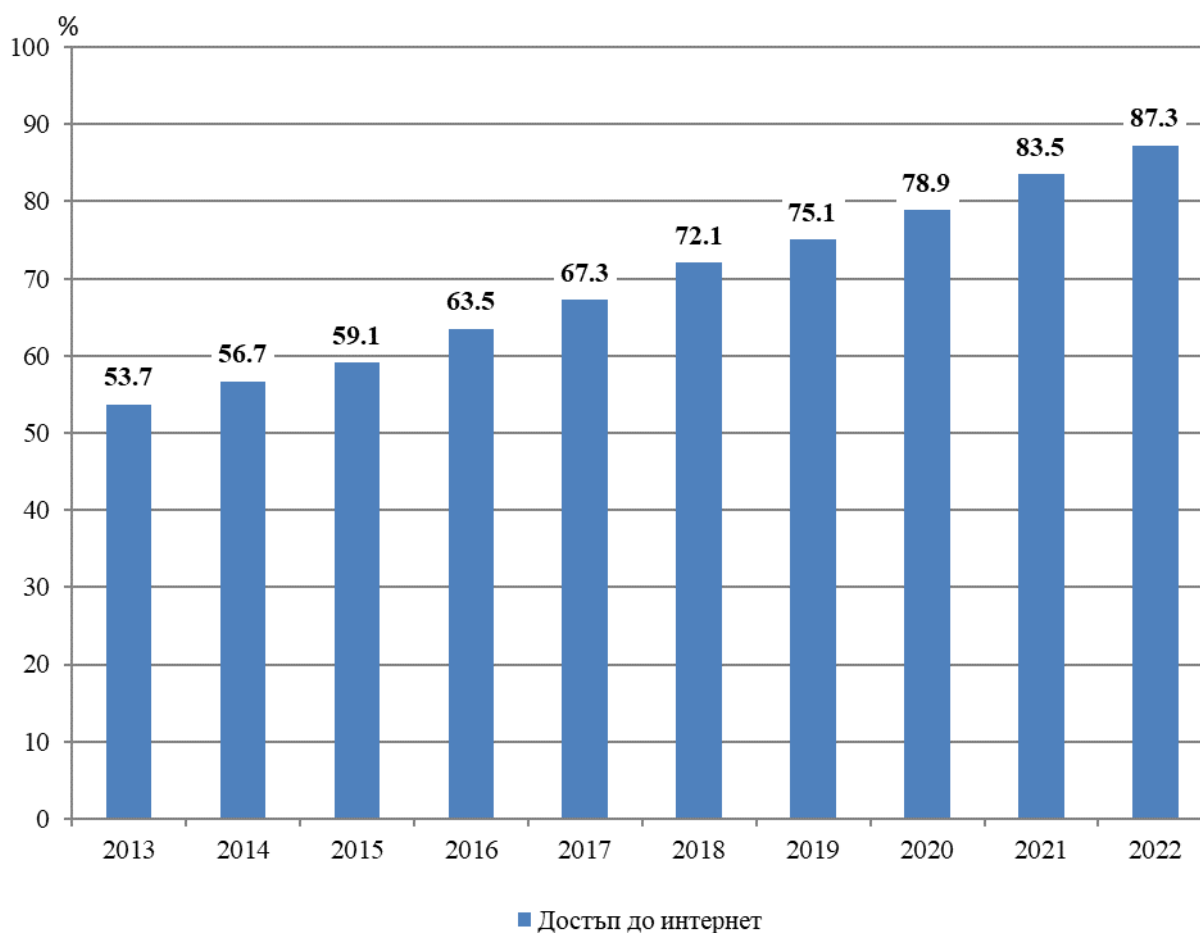

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ДОМАКИНСТВОТА И ОТ ЛИЦАТА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 г. 87.3% от домакинствата в България имат достъп до интернет в домовете си, което е с 3.8 процентни пункта повече в сравнение с предходната година. Запазва се тенденцията на ежегодно нарастване на относителния дял на домакинствата с достъп до интернет, като през периода 2013 - 2022 г. относителният им дял се е увеличил с 33.6 процентни пункта.

Фиг. 1. Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет

Югозападният район е с най-висок относителен дял на домакинства с достъп до интернет (90.5%), а с най-нисък е Северозападният район - 83.1%.

От домакинствата, живеещи в градовете, 88.8% разполагат с интернет достъп, а при тези, живеещи в селата, относителният дял е 82.4%. Домакинствата с деца използват по-активно глобалната мрежа, като 96.0% от тях имат достъп до интернет при 84.4% за домакинствата без деца (табл. 1).

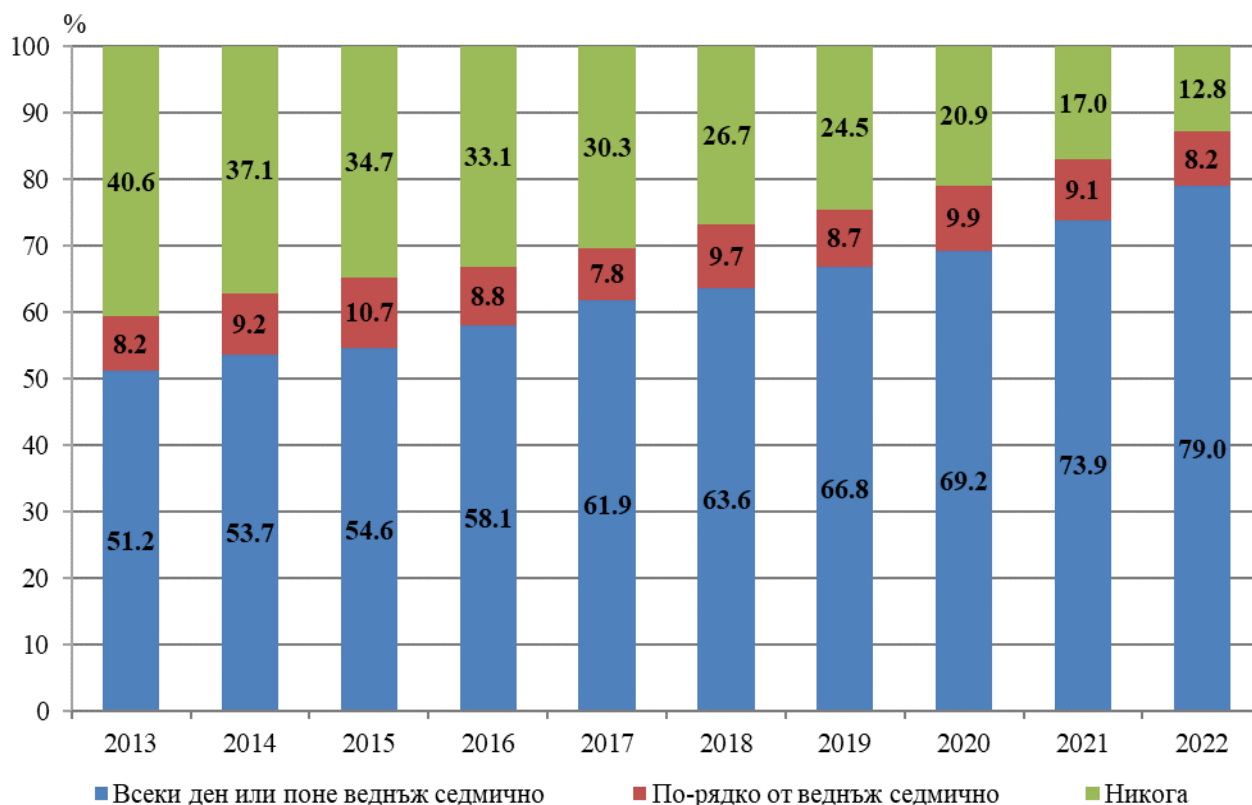
1. Относителен дял на домакинствата с достъп до интернет по статистически райони, местоживеене и видове домакинства през 2022 година
(Проценти)

	Общо	Домакинства с деца	Домакинства без деца
Общо	87.3	96.0	84.4
По статистически райони			
Северозападен	83.1	96.5	78.7
Северен централен	85.6	97.5	82.0
Североизточен	85.4	97.6	81.3
Югоизточен	84.9	89.8	83.4
Югозападен	90.5	97.4	88.1
Южен централен	88.6	95.9	85.9
По местоживеене			
В градовете	88.8	96.1	86.5
В селата	82.4	95.7	77.4

Използване на интернет

През 2022 г. 79.0% от лицата на възраст между 16 и 74 навършени години използват интернет всеки ден или поне веднъж седмично на работа, вкъщи или на друго място, а 61.2% се възползват от ресурсите на глобалната мрежа по няколко пъти на ден. Делът на тези, които никога не са сърфирали в интернет, намалява до 12.8%.

Фиг. 2. Структура на лицата по честота на използване на интернет

Най-активни потребители на интернет са младите хора на възраст между 16 и 24 години (95.1%), както и лицата с висше образование - 94.2%. Мъжете използват интернет повече от жените - съответно 79.9 и 78.0%.

Потребителите най-често използват глобалната мрежа с цел комуникация, като 67.3% посочват, че извършват телефонни или видео разговори по интернет (чрез приложения като Viber, WhatsApp, Skype, FaceTime, Messenger, Snapchat, Zoom, MS Teams, Webex), а 63.4% участват в социални мрежи (Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat, TikTok и др.).

2. Относителен дял на лицата по цели на използване на интернет и пол през 2022 година

Цели	(Проценти)		
	Общо	Мъже	Жени
Комуникация			
Телефонни и видео разговори по интернет	67.3	66.8	67.9
Участие в социални мрежи	63.4	63.3	63.6
Размяна на съобщения в реално време	61.5	61.8	61.1
Изпращане/получаване на имейли (е-поща)	42.8	41.5	44.0
Достъп до информация			
Намиране на информация за стоки и услуги	60.2	59.8	60.6
Четене на новинарски сайтове, вестници, списания онлайн	50.9	52.8	49.0
Обществено и политическо участие			
Изразяване на мнение по граждански и политически въпроси в уебсайт или в социалните медии	16.8	16.8	16.8
Участие в онлайн консултации, анкети, гласуване по граждански и политически въпроси	7.6	7.4	7.7
Забавление			
Слушане на музика онлайн и изтегляне на музика	41.6	44.9	38.4
Гледане на видео съдържание чрез услуги за видеосподеляне	27.5	29.3	25.7
Гледане на телевизия по интернет (на живо или на запис) от телевизионни оператори	23.0	24.2	21.8
Играене и изтегляне на игри	15.4	19.5	11.4
Гледане на видео по заявка от платени услуги	8.4	9.5	7.4
Слушане и изтегляне на подкасти	5.3	6.3	4.4
Е-здравеопазване			
Търсене на информация за здравето	39.1	30.1	47.8
Достъп до лична здравна информация онлайн	16.1	11.9	20.1
Запазване на час при лекар чрез уебсайт или приложение	11.2	6.6	15.6
Използване на други здравни услуги чрез уебсайт или приложение вместо посещение в болница или при лекар	3.3	2.7	3.9
Други онлайн услуги			
Интернет банкиране	22.4	21.2	23.6
Продажба на стоки и услуги чрез уебсайт или приложение	9.9	11.0	8.8

Електронно управление (е-управление)

През последните 12 месеца 26.4% от лицата използват глобалната мрежа за взаимодействие с административни органи и публични институции. При използването на предлаганите онлайн услуги от административни органи и публични институции жените са по-активни от мъжете - съответно 28.5 и 24.2%.

3. Относителен дял на лицата, които взаимодействат с административни органи и публични институции, по цели и пол през 2022 година

(Проценти)

Цели	Общо	Мъже	Жени
Общо	26.4	24.2	28.5
Достъп до лична информация, съхранявана от административни органи и публични институции	14.5	13.7	15.2
Изтегляне/отпечатване на официални документи и формуляри от уебсайт или приложение на административни органи и публични институции	13.3	11.6	14.9
Получаване на информация (за услуги, помощи права, нормативни актове, работно време)	9.7	8.3	11.0
Подаване на данъчна декларация онлайн в уебсайта на НАП	9.7	7.7	11.6
Получаване на официални съобщения от публични институции	6.9	6.7	7.1
Достъп до информация от публични бази данни и регистри	5.6	5.1	6.1
Подаване на искане за издаване на официални документи и удостоверения	3.9	3.7	4.1
Насрочване на срещи чрез уебсайт или приложение на административни органи и публични институции	3.8	3.5	4.0
Подаване на искане за отпускане на помощи, обезщетения, упражняване на права	2.1	1.6	2.4
Подаване на жалби и иски (жалба до полицията за кражба, подаване на съдебен иск, искане на правна помощ и др.)	1.3	1.3	1.3

Проблемите, които най-често срещат лицата при взаимодействието по електронен път с административни органи и публични институции, са:

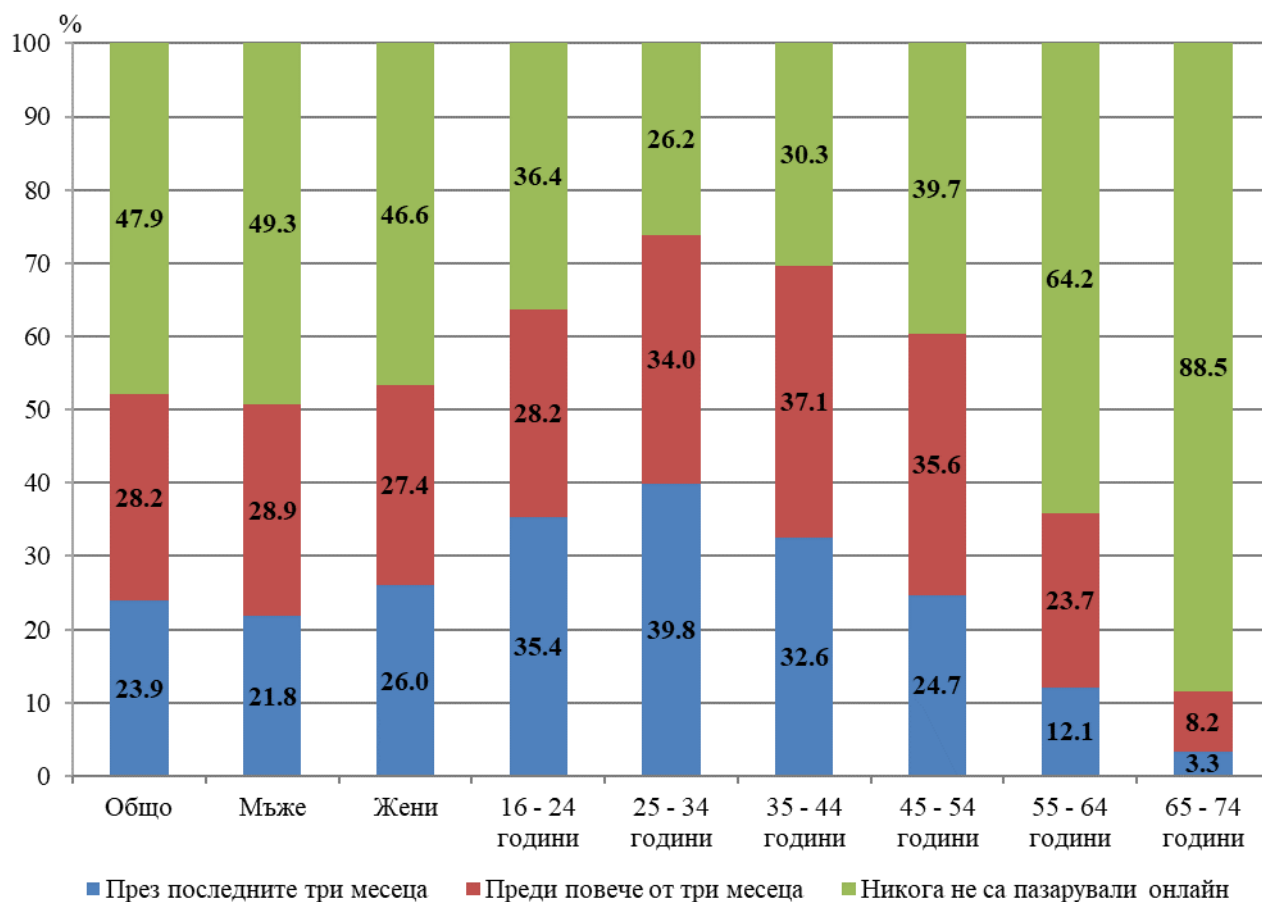
- технически проблеми, възникнали при използването на уебсайт или приложение - 22.6%¹;
- труден за използване уебсайт или приложение - 14.2%;
- проблеми при използването на средство за електронна идентификация - 6.8%;
- липса на достъп до услугата на смартфон или таблет - 4.4%;
- невъзможност за плащане онлайн - 4.0%.

¹ Относителните дялове са изчислени на базата на броя лица, които взаимодействат по електронен път с административни органи и публични институции.

Електронна търговия

През 2022 г. 23.9%¹ от лицата пазаруват онлайн за лични цели, като за петгодишен период относителният им дял се е увеличил почти два пъти. Най-много са пазаруващите онлайн в Североизточния и Югозападния район - съответно 31.1 и 29.1%, а най-малко - в Северния централен район - 14.8%. Най-активни при закупуването на стоки и услуги по интернет са лицата с висше образование (42.7%), както и хората във възрастовата група 25 - 34 години (39.8%). Жените пазаруват онлайн повече от мъжете - съответно 26.0 и 21.8%.

Фиг. 3. Структура на лицата, които купуват стоки и услуги за лични цели по интернет, по пол и възраст през 2022 година

Стоките и услугите, които най-често пазаруват потребителите по интернет, са:

- дрехи, обувки и аксесоари - 81.3%²;
- услуги, свързани с настаняване (от хотели, туристически агенции, туроператори или от частни лица) - 30.5%;
- спортни стоки - 30.4%;
- козметика, продукти за красота и здраве - 27.0%;

¹ Относителният дял се отнася за лицата, които купуват стоки и услуги през последните три месеца преди интервюто.

² Относителните дялове са изчислени на базата на броя лица, които купуват стоки и услуги през последните три месеца преди интервюто.

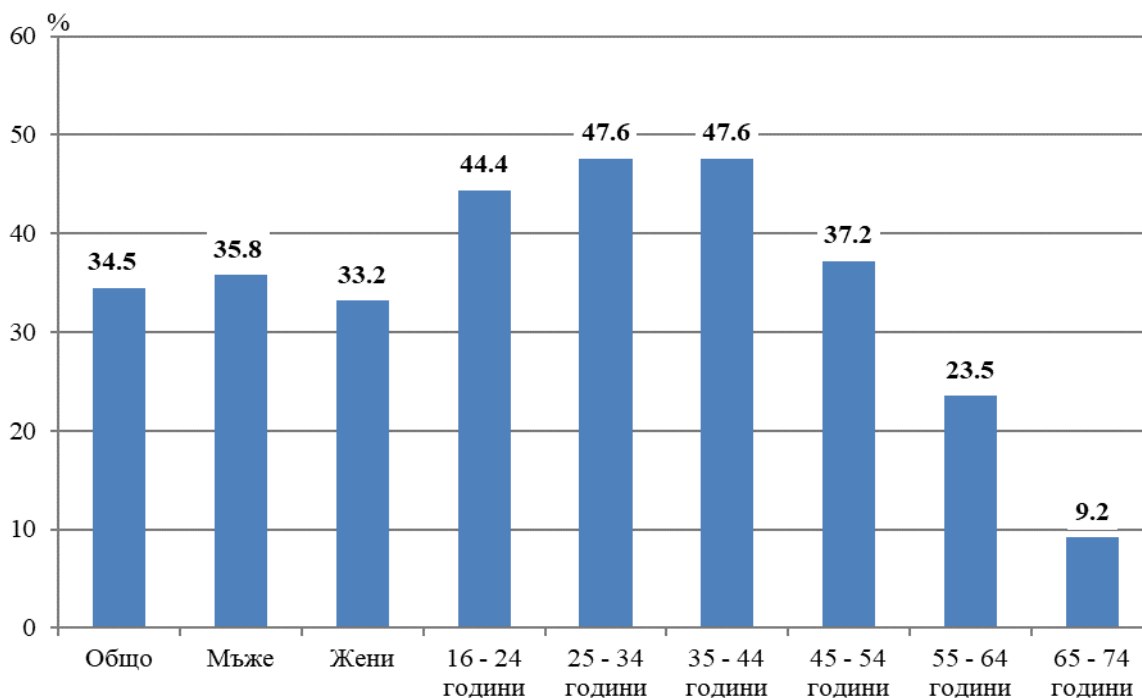
- доставки от ресторанти, вериги за бързо хранене, кетъринг - 26.5%;
- транспортни услуги (напр. билет за автобус, влак, самолетен полет, таксиметров превоз) - 19.3%;
- билети за културни или други събития - 17.9%;
- лекарства, хранителни добавки, витамини - 15.2%.

От пазарувалите по интернет 94.4% купуват стоки и услуги от търговци от България, 32.0% от търговци от държави - членки на ЕС, а 18.0% пазаруват онлайн от други държави. От частно лице чрез уебсайт или приложение (напр. eBay, Facebook Marketplace) купуват стоки 22.1% от потребителите.

Интернет на нещата (Internet of Things)

През 2022 г. 34.5% от лицата използват за лични цели „умни“ устройства и системи, свързани с интернет, като най-активни са лицата с висше образование (57.1%), както и хората на възраст между 25 и 44 години - 47.6%. Мъжете използват такива устройства и системи повече от жените - съответно 35.8 и 33.2%.

Фиг. 4. Относителен дял на лицата, които използват свързани с интернет устройства и системи за лични цели, по пол и възраст през 2022 година

Най-често използваното „умно“ устройство е смарт телевизорът, което използват в ежедневието си 30.1% от лицата, а 12.7% притежават смарт часовник или фитнес гривна. Свързани с интернет домакински електроуреди, като прахосмукачка-робот, хладилник, печка, кафе машина и др., използват 4.3% от лицата.

Основните причини, поради които лицата не използват свързани с интернет устройства и системи, са:

- липса на необходимост - 39.4%;
- твърде висока цена - 13.9%;
- не знаят, че съществуват такива устройства и системи - 6.7%;
- липса на умения за използване на такива устройства и системи - 6.0%.

ИКТ и околната среда

През 2022 г. 52.5% от лицата пазят в домакинството си електронни устройства (мобилен телефон, смартфон, лаптоп, таблет и настолен компютър), които вече не използват, а 22.2% ги продават или подаряват. В пункт за събиране и рециклиране на електронни отпадъци предават старите си устройства 6.2% от лицата.

При покупка на мобилен телефон, смартфон, таблет или настолен компютър 13.7% от лицата считат за важни екологични характеристики на устройството, като енергийна ефективност, възможност за удължаване на живота чрез покупка на допълнителна гаранция или екодизайн. За по-голямата част от потребителите (62.0%), определяща е цената, а за 42.8% са важни техническите характеристики (параметри на твърдия диск, скорост на процесора) на устройството.

Методологични бележки

Изследването за използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в домакинствата и от лицата е част от Европейската статистическа програма и се провежда ежегодно в България съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1013 на Европейската комисия. Изследването се финансира съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписано споразумение между двете институции. Основната му цел е получаване на надеждни сравними данни, които да отразяват разпространението и използването на ИКТ на национално и европейско ниво.

Обект на изследването са домакинствата и лицата в домакинствата. Единица на наблюдение са **всички обикновени домакинства и лицата в тях на възраст от 16 до 74 навършени години**. През периода април - юни 2022 г. са анкетирани 3 966 домакинства, избрани на случаен принцип, и 8 596 лица в тези домакинства на възраст от 16 до 74 години. Методът на анкетиране е персонално интервю, проведено от анкетър, служител на НСИ. Анкетната карта за 2022 г. съдържа няколко модула, които събират информация за наличие и използване на интернет в домакинствата и от лицата, електронно правителство, електронна търговия, интернет на нещата и ИКТ и околната среда, както и въпроси, свързани със социално-демографските характеристики на домакинствата и лицата. По време на изследването са събрани данни за три времеви интервала: към момента на интервюто; за последните три месеца преди интервюто и за последните 12 месеца преди интервюто.

Интернет на нещата (Internet of Things) се отнася до използването на устройства и системи, свързани с интернет (наричани още „умни“ или смарт устройства), които могат да бъдат свързани и помежду си и да бъдат наблюдавани или контролирани дистанционно по интернет.

Повече информация и данни от изследванията за използването на информационни и комуникационни технологии в домакинствата и от лицата, както и анкетна карта за изследването през 2022 г., могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/2805>) и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=240).